

กระบวนการดำเนินงานโครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” ณ โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) จังหวัดชุมพร

Process for implementing the project "Art education camp to the community to develop skills and experience in learning art for youth to expand the contest and career promotion path" at Municipal 1 School (Ban Tha Taphao), Chumphon.

พิสิฐ ตังพรประเสริฐ และ สุริยะ ฉายะจาริณ Pitit Tangpondparsert and Suriya Chayacharoen

อาจารย์ประจำสาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และอาจารย์ประจำสาขาภาพยนตร์ โทรทัศน์ และสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

Received : June 24, 2020

Revised : August 24, 2020

Accepted : November 15, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอกระบวนการดำเนินงานโครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” ณ โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมทักษะให้กับนักศึกษาสาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในสถานการณ์จริง และเป็นการนำความรู้ด้านศิลปะสู่ชุมชนในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน โดยมีนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 บ้านท่าตะเภา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของเยาวชนในชุมชน นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างคณาจารย์กับ

นักศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอันนำไปสู่การประชาสัมพันธ์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อีกด้วยโดยการดำเนินงานของโครงการนี้ได้ศึกษาและทบทวนนิยามของคำว่าค่ายศิลปะ แนวคิด PDCA ของ William Edwards Deming และแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อใช้เป็นฐานความรู้สำหรับดำเนินการของโครงการได้อย่างมีกระบวนการและเป้าหมายที่ชัดเจน

ซึ่งจากผลการดำเนินงานสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในโครงการและกิจกรรมย่อยในค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.5 ถือว่าอยู่ในระดับดีมาก นักศึกษาศาสาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สามารถเรียนรู้และปฏิบัติตัวตามภาระหน้าที่ของการเป็นครูได้อย่างเหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจิตสำนึกของความเป็นครูที่ดีผ่านกิจกรรมในโครงการค่ายศิลปศึกษาและยังส่งเสริมให้นักศึกษามีจิตสาธารณะด้วย นอกจากนี้โครงการนี้ยังเป็นการนำความรู้ด้านศิลปศึกษาออกไปสู่ชุมชนภายใต้พันธกิจการบริการวิชาการแก่ชุมชนโดยมีสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์กลางได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ ค่ายศิลปะ / ศิลปศึกษา / ชุมชน / เยาวชน

Abstract

This article presents the operational process of the project "Art education camp to the community to develop skills and experience in learning art for youth to expand the contest and career promotion path" at Municipal 1 School (Ban Tha Taphao), Chumphon. Project to promote skills for students in the arts education field Faculty of Education Silpakorn University In real situations and bringing art knowledge to communities in the upper southern region The students of the Municipal 1 School (Ban Tha Taphao) are a representative group of the youth in the community. In addition, the goal is to promote collaboration between faculty and students to be effective which leads to public relations in the Department of Art Education. Faculty of Education Silpakorn University as well. The operation of this project has studied and reviewed the definition of Art Camp, William Edwards Deming's PDCA concept and Community Based Learning concept to use as a knowledge base for project implementation

with clear processes and goals.

Which from the operating results can conclude that the students who participated in the project were satisfied with the project and the sub activities in an average of 91.5 percent, considered very good. Art Education students of the Faculty of Education, Silpakorn University are able to learn and perform according to their obligations as teachers. Which demonstrates the awareness of being a good teacher through activities in the Art Education Camp project and also encourages students to have public mind. In addition, this project is also bringing arts education to the community under the academic service mission to the community with educational institutions as an intermediary.

Keywords: Art Camp / Art Education / Community / Youth

บทนำ

บทความนี้เป็นการอธิบายถึงกระบวนการดำเนินงานและผลจากการจัดโครงการ “ค่ายศิลปศึกษา” กลุ่มชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” โดยมีสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นองค์กรหลักในการดำเนินโครงการ ด้วยการนำคณะอาจารย์และนักศึกษาในหลักสูตรศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร รวมไปถึงวิทยากรรับเชิญร่วมเดินทางไปจัดกิจกรรม ณ โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ซึ่งโครงการนี้ถือได้ว่าเป็นพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาด้วยการเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากสภาพที่เป็นจริง (Authentic Learning) ในด้านส่งเสริมทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) และเป็นส่วนหนึ่งในด้านของการบริการวิชาการแก่สังคมอีกด้วย ทั้งนี้ก็ด้วยการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) กับสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในเจตจำนงร่วมกันด้านการสร้างค่ายศิลปะที่มีกิจกรรมส่งเสริมการสร้างประสบการณ์และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนก่อนระดับอุดมศึกษาผ่านการเรียนการสอนศิลปะเพื่อพัฒนาสู่เวทีการประกวดและเส้นทางสร้างอาชีพจากทักษะทางศิลปะ

กระบวนการดำเนินงานโครงการ “ค่ายศิลปศึกษา” กลุ่มชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมทักษะให้กับนักศึกษาศิลปศึกษาในสถานการณ์จริงด้วยการมอบหมายหน้าที่ฐานะครูพี่เลี้ยงในกิจกรรมศิลปะ
2. เพื่อเป็นการนำความรู้ด้านศิลปะสู่ชุมชนโดยมีเยาวชนที่เป็นนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) จังหวัดชุมพร เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญ
3. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายอันดีในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบนผ่านการสร้างเครือข่ายของสถาบันการศึกษา
4. เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาให้เกิดความภาคภูมิใจในสาขาวิชา
5. เพื่อประชาสัมพันธ์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอบเขตการดำเนินการ

1. โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” รับผิดชอบโดยสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” จัดขึ้นในลักษณะค่ายศิลปะที่มีกิจกรรมย่อย คือ ฐานการเรียนรู้ 3 ฐาน และกิจกรรมสันทนาการ โดยมีนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) ที่เข้าร่วมกิจกรรมถือเป็นตัวแทนของเยาวชนในชุมชนเทศบาลเมืองชุมพรเป็นกลุ่มเป้าหมาย

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่สำคัญในการดำเนินโครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” ประกอบไปด้วย 3 แนวคิด คือ (1) นิยามของคำว่า “ค่ายศิลปะ” (2) แนวคิด PDCA ของ William Edwards Deming และ (3) แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

นิยามของคำว่า “ค่ายศิลปะ”

ค่ายศิลปะ (Art Camp) มีความหมายว่า การจัดการให้คนหลาย ๆ คนมาพักค้างแรมด้วยกันในสถานที่ที่มีการจัดอย่างมีระบบและเน้นไปที่กระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะทั้งในด้านของเทคนิคและการปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะฝีมือ (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2543) ซึ่งการจัดค่ายศิลปะหรือค่ายสร้างสรรค์เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ต่างจากการเรียนในห้องเรียน เนื่องด้วยการจัดค่ายให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งนั้น ทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงร่วมกันเป็นหมู่คณะด้วยการปฏิบัติการในสถานการณ์จริงที่มีกระบวนการคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ด้วยกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขสานไปพร้อมกับการได้เรียนรู้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กองงานผู้บริหาร, 2557)

โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” ถือว่าเป็นค่ายศิลปะที่มุ่งหมายให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์พัฒนาตัวเองผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่สำคัญ และนอกจากนี้นักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการค่ายศิลปะนี้ก็ได้รับประสบการณ์และความรู้จากกิจกรรมที่จัดขึ้นอีกด้วย

แนวคิด PDCA ของ William Edwards Deming

แนวคิด PDCA ของ William Edwards Deming หรือที่รู้จักกันว่าแนวคิด Deming Cycle ถือเป็นแนวคิดเชิงปฏิบัติการด้วยการสร้างวงจรการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ คุณภาพและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้ โดย Deming Cycle เป็นวงจรที่มี 4 กระบวนการ คือ “Plan” หรือขั้นตอนของการวางแผน “Do” ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน “Check” ขั้นตอนของการตรวจสอบ และ “Act” ขั้นตอนของการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแนวคิดวงจร Deming Cycle หรือขั้นตอนตาม PDCA กล่าวได้ว่าเป็นปรัชญาแบบปฏิฐานนิยม (Positivism) กล่าวคือ ปฏิฐานนิยมเป็นกระบวนการค้นหาความจริงจากเหตุและผลทางกายภาพด้วยวิธีการสังเกตหรือทดลอง ซึ่ง Deming Cycle เป็นแนวคิดเชิงปฏิบัติการที่สามารถยืนยันถึงคุณภาพด้วยการวางแผน ควบคุม และการดำเนินการตามระบบ โดยเน้นผลทั้งทางรูปธรรม ภาษา และคณิตศาสตร์ด้วย (วีรวิทย์ เลิศไทยตระกูล, 2561)

ซึ่งโครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” มีหลักการดำเนินการตามแนวคิด PDCA ของ William Edwards Deming เพื่อผลสัมฤทธิ์ที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning: CBL) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนผ่านประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันที่สัมพันธ์กับบุคคลและความต้องการของหน่วยในชุมชนนั้น ๆ (Flecky, 2020) การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้โลกของความจริง โดยมุ่งให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับปัญหาและความต้องการของหน่วยในชุมชนนั้น ๆ แล้วนำไปสู่การสร้างความรู้ที่บูรณาการกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายให้กับผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจต่อความหลากหลายของความจริงในสังคมและเป็นรากฐานไปสู่การทำงานในอนาคตของผู้เรียนได้ (วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์, 2561: 179-191)

โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” เป็นโครงการค่ายศิลปะที่มุ่งหมายให้ชุมชนเป็นฐานสำคัญในการเรียนรู้ ทั้งต่อผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย ซึ่งในที่นี้ถือว่านักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เป็นทั้งกลุ่มเป้าหมายและเป็นตัวแทนเยาวชนของชุมชนด้วย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ในการดำเนินการโครงการค่ายศิลปะ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” มีการแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามแนวคิด PDCA หรือ Deming Cycle ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) เป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการวางแผนงานทั้งในด้านนโยบายและภาคปฏิบัติ โดยมีการประชุมเพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงาน การแบ่งหน้าที่ภาระงานในแต่ละฝ่าย ทั้งในส่วนของคณาจารย์ นักศึกษา และวิทยากรรับเชิญ การจัดทำเอกสารโครงการเพื่อ

ขออนุมัติและพิจารณาจัดสรรงบประมาณ การประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดซื้อสิ่งจำเป็น ในการจัดค่ายศิลปะ และการประสานงานกับโรงเรียนเทศบาล 1 บ้านท่าตะเภา สำหรับการ ขอใช้สถานที่และยืมอุปกรณ์สำหรับดำเนินกิจกรรมในพื้นที่โรงเรียน

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน (Do) เป็นขั้นตอนในการดำเนินการโครงการในสถานการณ์จริง ประกอบไปด้วย การเดินทางไป-กลับ (ระหว่างจังหวัดนครปฐมกับจังหวัดชุมพร) การจัด กิจกรรมค่ายศิลปะด้วยการออกแบบฐานการเรียนรู้ 3 ฐานและการจัดกิจกรรมสันหนนาการให้ กับนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการ ณ จังหวัดชุมพร ในวันที่ 20-22 กุมภาพันธ์ 2563

3. ขั้นตอนการตรวจสอบและแก้ไข (Check) เป็นขั้นตอนรวบรวมปัญหาและอุปสรรคที่พบใน การดำเนินงานทั้งหมดเพื่อนำไปสู่การประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ

4. ขั้นตอนของการปรับปรุงและพัฒนา (Action) เป็นขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลและสรุป ผลการประเมินที่ได้จากแบบประเมินโครงการ การรวบรวมข้อมูลและสรุปปัญหาและอุปสรรค ที่พบในการจัดโครงการ การสรุปผลด้านงบประมาณและการใช้จ่าย และนำผลการประเมิน มาปรับปรุง เพื่อนำไปใช้ในการจัดโครงการครั้งต่อไป

ลักษณะของกิจกรรมหลักในโครงการค่ายศิลปะ

กิจกรรมย่อยของโครงการค่ายศิลปะนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนสำคัญ คือ 1) ฐานการเรียนรู้ และ 2) กิจกรรมสันหนนาการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ฐานการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมย่อยที่เกิดขึ้นเพื่อมีเป้าหมายให้เกิดประสบการณ์การ เรียนรู้จากสภาพที่เป็นจริงภายใต้รูปแบบของค่ายศิลปะ โดยในโครงการนี้แบ่งออกเป็น 2 ฐานการเรียนรู้คือ ฐานการเรียนรู้พื้นฐานศิลปะและการร่วมมือ ฐานการเรียนรู้วาดภาพลาย เส้นการปั้นและฐานการเรียนรู้การส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านศิลปะสำหรับพื้นฐานการ ประกวดแข่งขัน

1.1 ฐานการเรียนรู้พื้นฐานศิลปะและการร่วมมือ เป็นกิจกรรมร่วมกันสร้างผลงาน ประติมากรรม (งานศิลปะ 3 มิติ) 1 ชิ้น ด้วยวัสดุเหลือใช้ โดยวิทยากรหลักเป็นผู้วางแผน และออกแบบกิจกรรมและมีนักศึกษาสาขาศิลปศึกษาเป็นผู้ช่วยให้กับนักเรียนของโรงเรียน เทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) โดยวิทยากร นักศึกษา และนักเรียน ร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีเป้าหมายในการสร้างสรรค์ประติมากรรมที่เกิดจากวัสดุเหลือใช้ด้วยการร่วมมือร่วมใจ

กระบวนการดำเนินงานโครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนากิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเล่น

กัน แบ่งงานย่อยเป็นหน่วย ๆ นักเรียนแต่ละคนจะได้รับหน้าที่ที่แตกต่างกันในการประดิษฐ์ผลงาน ซึ่งมุ่งเป้าไปที่ประเด็นเรื่องความสามัคคีและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอน (สถาบันอุดมศึกษา) และนักเรียน (ในบริบทของผู้ที่อยู่ในชุมชน) (ภาพที่ 1 และ ภาพที่ 2)

1.2 ฐานการเรียนรู้วาดภาพลายเส้นการ์ตูน เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ฝึกการสังเกตด้วยสายตา แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาดลายเส้นการ์ตูนลงบนกระดาษขาว โดยวิทยากรหลักบรรยายเปิดในช่วงเริ่มต้นกิจกรรม และมอบหมายให้นักศึกษาสวมบทบาทเป็นครูฝึกสอน เพื่อทำการสอนนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) ที่แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม (แต่ละชั้นเรียน) โดยแต่ละกลุ่มย่อยเน้นไปที่การวาดภาพแบบลายเส้นการ์ตูน การวาดภาพแบบการ์ตูนล้อ และการวาดภาพใบหน้าคล้ายบุคคล (ภาพที่ 3 และ ภาพที่ 4)

1.3 ฐานการเรียนรู้การส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านศิลปะสำหรับพื้นฐานการประกวดแข่งขัน เป็นส่วนของการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นไปที่พื้นฐานการสร้างงานจิตรกรรมและการเรียนรู้เรื่องสีเพื่อเป็นทักษะความเข้าใจในเรื่องของงานจิตรกรรมและการใช้สี โดยเป็นการใช้เทคนิคสีน้ำเป็นกระบวนการปฏิบัติการ โดยวิทยากรเป็นผู้จัดวางหุ่นนิ่งไว้ตรงกลางและมีกลุ่มนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) นั่งล้อมรอบหุ่นนิ่งนั้น นักศึกษาเป็นผู้ช่วยในการให้คำแนะนำเชิงเทคนิคพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุและอุปกรณ์ในช่วงขณะที่ปฏิบัติงาน (ภาพที่ 5 และ ภาพที่ 6)

2. กิจกรรมลันทนาการ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การทำลายศิลปะเกิดความสนุกสนาน โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการทำให้นักศึกษา และนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) ทำความรู้จักกัน มีความผ่อนคลายในการปฏิสัมพันธ์กัน รู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน กล้าแสดงออกต่อหมู่คณะ ด้วยกิจกรรมที่เน้นการเคลื่อนไหวร่างกาย (การเดินรำ) และการออกเสียง (การร้องเพลงและการพูดคุย) โดยจัดเป็นกิจกรรมคั่นเป็นช่วง ๆ ทั้งในภาคเช้าและภาคบ่าย

สรุปผลการดำเนินการ

การสรุปผลการดำเนินการในที่นี้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ๆ คือ (1) ผลการดำเนินงานเชิงปริมาณ (2) ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ และ (3) ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการดำเนินงานเชิงปริมาณ

โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะ

ภาพที่ 1
ฐานการเรียนรู้พื้นฐานศิลปะและการร่วมมือ

ภาพที่ 2
นักเรียนกำลังปฏิบัติในฐานการเรียนรู้พื้นฐานศิลปะและการร่วมมือ

ภาพที่ 3
ฐานการเรียนรู้วาดภาพลายเส้นการ์ตูน

ภาพที่ 4
นักเรียนกำลังปฏิบัติในฐานการเรียนรู้วาดภาพลายเส้นการ์ตูน

ภาพที่ 5
ฐานการเรียนรู้การส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านศิลปะ
สำหรับพื้นฐานการประกวดแข่งขัน

ภาพที่ 6
นักเรียนกำลังปฏิบัติในฐานการเรียนรู้การส่งเสริมและ
พัฒนาทักษะด้านศิลปะสำหรับพื้นฐานการประกวดแข่งขัน

ให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” มีนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เข้าร่วมโครงการจำนวนทั้งหมด 28 คน (ประเมินจากจำนวนนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ) คิดเป็นร้อยละ 100 หรือค่า คะแนน 5.00 และนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 120 คนคิดเป็นร้อยละ 100 หรือค่าคะแนน 5.00 นอกจากนี้มีวิทยากร ครูอาจารย์บุคลากรทางการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) และจากภายนอก ร่วมโครงการจำนวนไม่ต่ำกว่า 20 คน (ประเมินจากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ) คิดเป็นร้อยละ 100 หรือค่าคะแนน 5.00 เช่นเดียวกัน

2. ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ

ผู้เข้าร่วมโครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมและการดำเนินโครงการ โดยมีระดับความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 90 หรือค่าคะแนน 4.50 โดยนักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจเข้าร่วมโครงการทุกคนได้ประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ด้านศิลปะผ่านการจัดการเรียนรู้แบบค่ายศิลปะมากยิ่งขึ้น โดยมีระดับความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 91.5 หรือค่าคะแนน 4.58 หรือระดับคุณภาพดีมาก (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ

ประเด็นการพิจารณา	ระดับความพึงพอใจ					รวม	ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก		
	5	4	3	2	1		
ช่วงเข้าฐานฝึกปฏิบัติ							
1. ประโยชน์ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ	120	0	0	0	0	120	5.00
2. ผลงานที่ได้คิดว่าสามารถนำไปต่อยอดได้	120	0	0	0	0	120	5.00
3. มีทัศนคติที่ดีขึ้นกับการสร้างสรรค์งานศิลปะ	81	30	9	0	0	120	4.60
4. ความพึงพอใจจากผลงานเมื่อทำเสร็จ	75	33	12	0	0	120	4.53
5. ความน่าสนใจต่อการหัดข้อการฝึกปฏิบัติ	75	33	12	0	0	120	4.53
6. ความพร้อมของวิทยากรและอุปกรณ์	72	30	9	6	3	120	4.35
7. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	57	36	24	3	0	120	4.23
8. ความชัดเจนในเนื้อหาที่สอน	66	39	15	0	0	120	4.43
ด้านวิทยากร							
9. บุคลิกภาพ	54	48	18	0	0	120	4.30
10. ความรู้ความสามารถ	72	39	6	3	0	120	4.50
11. การให้ข้อมูล	81	30	6	3	0	120	4.58
ด้านความรู้/ประสบการณ์							
12. ประสบการณ์ที่ได้รับหลังจากการเข้ารับการอบรม	87	27	6	0	0	120	4.68
13. การอบรมครั้งนี้มีประโยชน์	87	24	9	0	0	120	4.65
14. การอบรมครั้งนี้สามารถนำไปพัฒนาในการเรียนศิลปะ	81	33	6	0	0	120	4.63
15. การต่อยอดความรู้ในรายวิชาศิลปะในอนาคต	84	30	6	0	0	120	4.65
ผลรวมคะแนนเฉลี่ย	68.66 / 15 = 4.58 หรือ ร้อยละ 91.5						

3. ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

1. โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” นี้ได้ส่งเสริมทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ให้กับนักศึกษา โดยมีการมอบหมายภาระหน้าที่ในฐานะครูพี่เลี้ยงให้กับนักศึกษาทุกคนในการดำเนินการฝึกสอน ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และเป็นฝ่ายสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้และสันตนาการให้กับนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) ที่เข้าร่วมกิจกรรมในค่ายศิลปะ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกตพบว่า นักศึกษาสามารถเรียนรู้และปฏิบัติตัวตามภาระหน้าที่ของการเป็นครูพี่เลี้ยงได้อย่างดีมาก โดยได้รับความร่วมมือจากนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างดี นักศึกษาสามารถสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนจนสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างราบรื่นและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในแต่ละฐานการเรียนรู้ได้สำเร็จลุล่วงในระดับดีมาก

2. โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” นี้เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านศิลปะบูรณาการกับกระบวนการศึกษาจากสภาพที่เป็นจริงผ่านโครงการค่ายศิลปะโดยมีกิจกรรมฐานการเรียนรู้ 3 ฐาน และกิจกรรมสันตนาการ ซึ่งนักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านท่าตะเภา) ที่เข้าร่วมกิจกรรม ได้รับความรู้และความบันเทิงจากการเข้าร่วมค่ายศิลปะครั้งนี้โดยแสดงออกทางพฤติกรรมที่ให้ความร่วมมืออย่างดี ประกอบกับผลงานศิลปะที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นในแต่ละฐานเป็นที่น่าพอใจอย่างมาก นั่นหมายถึงว่า ผลลัพธ์ทางพฤติกรรมในด้านบวกและผลงานของนักเรียนตรงกับวัตถุประสงค์ในด้านของการนำศิลปะเข้าสู่ชุมชนภายใต้ภารกิจบริการวิชาการแก่ชุมชนในระดับดีมาก

3. โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” นี้เป็นการริเริ่มสร้างเครือข่ายอันดีระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันการศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา โดยจังหวัดชุมพรถือว่าเป็นเขตในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ซึ่งการร่วมมือกันระหว่างสองสถาบันนั้น นับว่าเป็นการริเริ่มโครงการค่ายศิลปะที่จัดเป็นครั้งแรก อันจะนำผลตอบรับและผลจากการประเมินทั้งหมดนำไปปรับใช้ในโครงการค่ายศิลปะที่จะจัดต่อเนื่องในครั้งต่อไป

4. โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” ถือว่าเป็นโครงการค่ายศิลปะของสาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรที่จัดเป็นครั้งแรกโดยมี

วัตถุประสงค์ด้านหนึ่งก็คือการทำงานร่วมกันระหว่างคณาจารย์ วิทยากรรับเชิญ และนักศึกษา เพื่อให้เกิดสำนึกในอัตลักษณ์ที่สำคัญของสาขาวิชาที่ผสมผสานระหว่างศิลปกรรมกับศึกษาศาสตร์เข้าด้วยกัน ซึ่งมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันเพื่อเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันเป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้นักศึกษาเกิดความตั้งใจที่จะเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติด้วยสำนึกความเป็นครูศิลปะที่มีความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการทางศิลปะ โดยสามารถเผยแพร่ความรู้และทักษะเหล่านั้นกับผู้อื่นได้โดยมีจิตสาธารณะ

5. โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” ถือว่าเป็นโครงการที่ประชาสัมพันธ์รณรงค์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในส่วนภูมิภาค (ภาคใต้ตอนบน) ผ่านการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในระดับก่อนอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

โครงการ “ค่ายศิลปศึกษาสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะให้กับเยาวชนเพื่อต่อยอดเส้นทางงานประกวดและส่งเสริมอาชีพ” ถือเป็นโครงการศิลปะสู่ชุมชนครั้งแรกของสาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งมีเป้าหมายในด้านของกิจกรรมที่พัฒนานักศึกษาและการบริการวิชาการแก่สังคมเป็นสำคัญ ซึ่งผลประโยชน์และผลสรุปจากโครงการนี้ย่อมนำไปเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาเพื่อการจัดทำโครงการศิลปะสู่ชุมชนครั้งต่อไปอย่างต่อเนื่องให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

บรรณานุกรม

- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2543). กระบวนการสร้างค่ายศิลปะ. กรุงเทพฯ: แมทส์ปอยท.
- วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2561). "การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน: กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21." วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 11,3 (กันยายน-ธันวาคม): 179-191.
- วีรวิทย์ เลิศไทยตระกูล. (2561). **ปรัชญา วงจร PDCA**. เข้าถึงเมื่อ 11 มกราคม. เข้าถึงได้จาก: <https://www.east.spu.ac.th/logistics/admin/knowledge/201801101686901525.pdf>
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กองงานผู้บริหาร. (2557). คู่มือการจัดค่ายกิจกรรม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Fleky, K. (2018). Foundations of service learning. Accessed May 3. Available from Jones and Bartlett: http://samples.jbpub.com/9780763759582/59582_ch01_final.pdf

บรรณานุกรมภาพ

ภาพที่ 1-6 พิสิฐ ตั้งพรประเสริฐ และสุริยะ ฉายะเจริญ, 2563